

**UCHWAŁA NR XXIV/175/2020
RADY MIEJSKIEJ RYDZINY**

z dnia 22 września 2020 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rydzyna na lata 2020-2022.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020r., poz. 713) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r., poz.821) Rada Miejska Rydzyny uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Wspierania Rodziny w Gminie Rydzyna na lata 2020-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Rydzyna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY Rady
Miejskiej Rydzyny

Roman Skiba

Załącznik
do Uchwały Nr XXIV/175/2020
Rady Miejskiej Rydzyny
z dnia 22 września 2020r.

PROGRAM

WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE RYDZYNA

NA LATA 2020-2022

Spis treści

I.	WSTĘP	3
II.	UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	3
III.	DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE RYDZYNA	4
IV.	ADRESACI PROGRAMU	111
V.	ANALIZA SZANS, ZAGROŻEŃ, MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON GMINY RYDZYNA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZIN	111
VI.	CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ	13
VII.	ZAKŁADANE REZULTATY	15
VIII.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	155
IX.	MINITORING I EWALUACJA PRGRAMU	155
X.	ZAKOŃCZENIE	15

I. WSTĘP

Program Wspierania Rodziny w Gminie Rydzyna na lata 2020 – 2022 jest dokumentem opartym na przepisach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która w art. 176 pkt 1 zawiera zapis o opracowaniu i realizacji, w ramach zadań własnych gminy, trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny.

Lokalne samorządy odpowiadają za stworzenie oraz funkcjonowanie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Rodzina jest podstawową i najważniejszą komórką społeczną, stanowi naturalne środowisko wychowawcze, kształtujące ludzką tożsamość, system wartości, postawy i wzorce zachowań. Rodzina funkcjonująca w prawidłowy sposób zaspokaja wszystkie potrzeby swoich członków – począwszy od podstawowych, czyli fizjologicznych, poczucia bezpieczeństwa, poprzez potrzebę przynależności, uznania i szacunku, aż po stwarzanie odpowiednich warunków do samorealizacji i osobistego rozwoju.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Rydzyna na lata 2020 – 2022 jest kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych, a do jego głównych założeń należy przede wszystkim tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie systemu profilaktyki, wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z terenu Gminy Rydzyna.

W świetle założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, działania instytucji i służb zobligowanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka, powinny być zintegrowane, ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają współpracy interdyscyplinarnej. Bardzo ważnym jest też, aby odpowiednio zaprojektowane instytucjonalne formy wsparcia miały charakter pomocniczy, tj. uwzględniały zasoby własne rodziny, odbywały się przy jej aktywnym udziale, a przede wszystkim za jej zgodą.

Niniejszy Program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne.

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z artykułem 176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

Zadania przewidziane do realizacji w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Rydzyna na lata 2020-2022 są działaniami długofalowymi i stanowią kontynuację działalności prowadzonej w latach ubiegłych i są spójne z kierunkami działań przyjętych w szczególności w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2020, poz. 821),
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 poz. 1957 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r., poz. 218),
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020r. poz. 1329)

Program wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2014-2020,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rydzyna na lata 2017 – 2021.

III. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE RYDZYNA

Sytuacja demograficzna Gminy od kilkunastu lat pokazuje tendencję wzrostową. Systematycznie rośnie liczba mieszkańców, co związane jest z atrakcyjnością gminy do osiedlania się (bezpośrednia bliskość Leszna, dogodna komunikacja, odpowiednia infrastruktura). Dodatkowym wskaźnikiem obrazującym korzystną sytuację demograficzną w Gminie jest dodatni przyrost naturalny.

Tabela 1. Stan ludności w gminie Rydzyna w latach 2017-2019 z podziałem na wiek

Podział struktury ludności	Liczba ludności		
	2017r.	2018r.	2019r.
Stan ludności ogółem, w tym:	9 229	9 437	9 636
mężczyźni	4 626	4 730	4 822
kobiety	4 603	4 707	4 814
Osoby w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) ogółem, w tym:	1 688	1 760	1 840
mężczyźni	903	944	975
kobiety	785	816	865
Osoby w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	6 020	6 082	6 128
mężczyźni (15-64 lata)	3 218	3 248	3 280
kobiety (15-59 lat)	2 802	2 834	2 848
Osoby w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	1 521	1 595	1 668
mężczyźni	505	538	567
kobiety	1 016	1 057	1 101

Źródło: dane GUS Bank Danych Lokalnych

Tabela 2. Ruch naturalny ludności w gminie Rydzyna w latach 2017 – 2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Urodzenia i zgony			
urodzenia żywe na 1000 ludności	12,55	11,48	12,95
zgony na 1000 ludności	7,86	7,94	7,79
przyrost naturalny na 1000 ludności	4,69	3,54	5,16

Źródło: dane GUS Bank Danych Lokalnych

Systematycznie zmniejsza się liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Rydzyna, zarówno kobiet, jak i mężczyzn. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym utrzymuje się na niskim poziomie i ma również tendencję spadkową, w roku 2017 – 2,0%, 2018 – 1,9 %, 2019 – 1,8%.

Tabela 3. Rynek pracy w gminie Rydzyna w latach 2017 – 2019

Bezrobocie rejestrowane	Liczba ludności		
	2017r.	2018r.	2019r.
Bezrobotni ogółem, w tym:	115	109	102
mężczyźni	43	38	40
kobiety	72	71	62

Źródło: dane GUS Bank Danych Lokalnych

W zakresie środków finansowych wydatkowanych przez MGOPS przeznaczonych na pomoc mieszkańcom Gminy Rydzyna, odnotowuje się tendencję wzrostową. Od 01.10.2018r. nastąpiła waloryzacja kwot kryterium dochodowego uprawniających do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Od 01.07.2018r. MGOPS rozpoczął realizację zadania wynikającego z rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego „Dobry start”. Nadto w połowie roku 2019r. na mocy ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, rozszerzono uprawnienia do świadczenia wychowawczego dla wszystkich dzieci do 18 roku życia. W związku z tym, nakłady finansowe na pomoc osobom uprawnionym, pochodzące w głównej mierze z dotacji celowych z budżetu państwa, uległy podwyższeniu.

Tabela 4. Środki finansowe wydatkowane przez MGOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

Wielkość wydatków w zł	2017r.	2018r.	2019r.
Środki finansowe ogółem, w tym:	11.343.117	11.289.597	14.350.734
wydatki pokryte ze środków własnych gminy	943.676	1.066.322	1.256.224
wydatki pokryte z dotacji zewnętrznych	10.399.441	10.223.275	13.094.509

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie sami pokonać. Pomoc społeczna wspiera rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Na przestrzeni lat 2017-2019 obserwuje się tendencję spadkową w zakresie liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Tabela 5. Rodziny i osoby objęte pomocą społeczną w gminie w latach 2017 – 2019

Wsparcie finansowe i w naturze, niezależnie od rodzaju, formy i liczby świadczeń	Liczba osób		
	2017r.	2018r.	2019r.
Rodziny korzystające z pomocy społecznej	115	102	91
Osoby w rodzinach objętych pomocą społeczną	302	226	187

Udział osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności	3%	2%	2%
--	----	----	----

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

Najczęstszymi powodami przyznania pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 6. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2017r.	2018r.	2019r.	2017r.	2018r.	2019r.
Ubóstwo	46	34	28	136	67	57
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	3	4	1	3	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	3	2	49	23	10
w tym wielodzietność	25	3	1	75	23	7
Bezrobocie	29	20	16	125	47	48
Niepełnosprawność	64	61	58	155	122	112
Długotrwała i ciężka choroba	86	84	78	186	171	146
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem, w tym:	29	18	14	125	67	55
rodziny niepełne	16	14	10	55	43	32
rodziny wielodzietne	14	6	5	76	32	28
Przemoc w rodzinie	0	1	1	0	4	4
Alkoholizm	10	12	10	20	24	26
Narkomania	0	1	0	0	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	2	1	1	2
Zdarzenie losowe	3	2	0	7	7	0

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

W zakresie wsparcia niepieniężnego nadal obserwuje się zapotrzebowanie na świadczenia w postaci pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej, a także ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Tabela 7. Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej w latach 2017-2019

Lata	Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem		Pomoc udzielana wyłącznie w postaci pracy socjalnej	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	276	778	161	476
2018	270	685	168	459
2019	203	470	112	283

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

Jednym z elementów systemu wsparcia dla rodzin są proponowane liczne świadczenia pieniężne służące poprawie sytuacji materialnej i bytowej rodzin poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego min. świadczenia rodzinne, w tym świadczenia rodzicielskie, świadczenia opiekuńcze, a także świadczenia wychowawcze, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenie dobry start.

Tabela 8. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019

Świadczenia rodzinne	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba uprawnionych rodzin	537	498	465
Rodzaj świadczenia	Liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	7341	6556	5558
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	37	34	30
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	177	231	173
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	370	384	297
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1282	1024	1031
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	468	497	419
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	876	819	615
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	979	866	676

jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	90	74	85
specjalny zasiłek opiekuńczy	168	144	112
zasiłek pielęgnacyjny	3075	3142	3140
świadczenie pielęgnacyjne	431	427	483
zasiłek dla opiekuna	58	63	65
Świadczenie rodzicielskie	271	192	152

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

Tabela 9. Świadczenia wychowawcze przyznane w gminie w latach 2017-2019

Świadczenia wychowawcze (500+)	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze	883	877	1340
Liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych	13845	13119	18636

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

Tabela 10. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2014-2016

Świadczenia alimentacyjne	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba rodzin, w których pobierane jest świadczenie z funduszu alimentacyjnego	21	25	22
Liczba wypłaconych świadczeń alimentacyjnych	433	427	452

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

Tabela 11. Świadczenia „Dobry Start” przyznane w gminie w latach 2018-2019

Świadczenia „Dobry Start”	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba dzieci, którym wypłacono świadczenie w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, z tego	-	1402	1452
- w szkole podstawowej	-	970	979
- w szkole ponadpodstawowej	-	69	198
- w dotychczasowym gimnazjum lub dotychczasowej szkole ponadgimnazjalnej	-	352	252
-w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym	-	9	22
- w specjalnym ośrodku wychowawczym	-	1	1
- w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym	-	1	0

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

Praca z rodziną obejmuje analizę sytuacji i przyczyn kryzysu, wzmocnienie jej funkcji, rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, pomoc w integracji rodziny oraz przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny. Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska oraz aby także umożliwić powrót do rodziny w przypadku w umieszczenia dzieci pieczy zastępczej, rodzinie może zostać przydzielony asystent rodziny. Rola asystenta polega na całościowym wspieranie rodziny wychowującej dzieci, zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. W ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” w latach 2017- 2019 MGOPS w Rydzynie pozyskał środki na dofinansowanie zatrudnienia asystenta rodziny. Dominującymi problemami rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny pomocy były: niski zakres kompetencji społecznych i wychowawczych, problem uzależnienia lub współuzależnienia, przemoc, niepełnosprawność i/lub długotrwała choroba, dezorganizacja życia codziennego.

Tabela 12. Liczba rodzin w gminie objętych wsparciem asystenta rodziny latach 2017-2019

Wsparcie asystenta rodziny	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba rodzin objętych wsparciem	10	11	13
Ilość osób w rodzinie objętych wsparciem asystenta rodziny	42	45	52
Ilość dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	22	23	30

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka Gmina Rydzyna ponosiła wydatki na opiekę i wychowanie dziecka -odpowiednio 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni MGOPS uczestniczyli w sporządzaniu okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Tabela 13. Piecza zastępcza w Gminie Rydzyna

Pieczka zastępcza	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba dzieci z gminy przebywających w pieczy zastępczej	10	11	12
Koszty ponoszone przez gminę za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych	50.634 zł	59.792 zł	79.823 zł
Koszty ponoszone przez gminę za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

MGOPS w Rydzynie realizuje program dla rodzin wielodzietnych - Karta Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest rodzinie, która utrzymuje przynajmniej trójkę dzieci. Dotyczy to także rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Karta przyznawana jest każdemu członkowi rodziny. Dochód

rodziny nie jest kryterium przyznania karty. Karta Dużej Rodziny uprawnia do zniżek, które oferowane są zarówno przez instytucje państwowe, jak i firmy prywatne na terenie całego kraju.

Z dniem 1 stycznia 2019r. weszły w życie zmiany dotyczące przyznawania KDR. Obecnie Karta przysługuje rodzicom, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku.

Tabela 14. Karta Duża Rodzina w gminie Rydzyna

Karta Dużej Rodziny	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba wniosku o przyznanie KDR	34	33	188
Liczba osób , którym wydano KDR w tym:	152	122	379
Liczba rodziców	52	44	301
Liczba dzieci	100	78	78

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

Działania wspierające wobec rodzin przeżywających trudności – rodzin dotkniętych przemocą bądź zagrożonym wystąpieniem przemocy podejmuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz powoływane przez niego grupy robocze, bezpośrednio pracujące z rodzinami.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Rydzyna funkcjonuje w oparciu o Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele różnych jednostek, którzy współpracują ze sobą w sposób skoordynowany w celu skutecznego reagowania na informacje o przemocy w rodzinie. Podstawowym instrumentem podejmowania interwencji w rodzinie, w której dochodzi do przemocy była procedura „Niebieskich Kart”. Czas pracy z rodziną wynika z jej indywidualnych potrzeb - uzależniony jest od sytuacji całej rodziny i osoby doznającej przemocy, ustalonego indywidualnego planu pomocy oraz zapewnienia zaspokojenia niezbędnych potrzeb – przede wszystkim potrzeby bezpieczeństwa. Wobec powyższego w danym roku kalendarzowym liczba prowadzonych spraw jest różna od ilości wszczętych i przekazanych do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego spraw. Poniższa tabela przedstawia ilość faktycznie prowadzonych postępowań w latach 2017 – 2019.

Tabela 15. Procedura Niebieskich Kart w gminie Rydzyna

Przemoc w rodzinie	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskich Kart	23	21	22
Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę Niebieskich Kart	14	17	13
Liczba zakończonych procedur Niebieskich kart w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie	16	9	10

Źródło: dane MGOPS w Rydzynie

W oparciu o szereg przepisów prawnych, w szczególności ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rydzyna na lata 2017-2019, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy socjalni, asystent rodziny oraz specjaliści (psycholodzy, prawnicy, mediatorzy, pedagodzy, kuratorzy) w latach 2017- 2019 podejmowali

szereg działań w zakresie poprawy sytuacji materialnej i bytowej rodzin poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, poprawy funkcjonowania rodziny w jej naturalnym środowisku poprzez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesienia świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, ograniczenia sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień, zwiększenie bezpieczeństwa rodziny poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez zaktywizowanie zawodowe członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy.

Samorząd gminny wspiera i realizuje wiele inicjatyw mających na celu rozwój w Gminie Rydzyna polityki prorodzinnej. Jednym z elementów jest dbanie o rozwój infrastruktury dotyczącej placówek zapewniających opiekę nad dziećmi. Modernizowane i remontowane są budynki oświatowej. W roku 2018 oddano do użytku nową siedzibę przedszkola Kolorowy Wiatraczek. W gminie funkcjonuje żłobek oraz przedszkole prowadzone przez podmiot niepubliczny. Systematycznie prowadzone są działania skierowane na poprawę jakości kształcenia i rozwoju oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, rozwoju kultury, sportu i rekreacji w gminie. Ważnym elementem działań samorządu lokalnego, które wpływają na poprawę jakości życia rodzin jest dbanie o rozwój infrastruktury technicznej w gminie, rozwój terenów inwestycyjnych, ale także stwarzanie przyjaznych warunków do rozwoju i działalności podmiotów ekonomii społecznej.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatem Programu są rodziny zamieszkujące gminę Rydzyna, a w szczególności rodziny borykające się trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi oraz innymi problemami społecznymi, mające wpływ na wykluczenie społeczne.

V. ANALIZA SZANS, ZAGROZEŃ, MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON GMINY RYDZYNA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZIN

Analiza SWOT to jedna z najbardziej skutecznych metod oceny potencjału danego przedsięwzięcia, pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia w zakresie wspierania rodziny przez władze samorządowe gminy Rydzyna. W analizie odniesiono się do szeroko rozumianych kwestii społecznych.

MOCNE STRONY:

- korzystna sytuacja demograficzna gminy (wzrost liczby mieszkańców, dodatni współczynnik przyrostu naturalnego),
- niski poziom bezrobocia rejestrowanego,
- dobra lokalizacja i atrakcyjność gminy do osiedlania się,
- poprawna identyfikacja i monitoring przez władze samorządowe występujących problemów, z którymi borykają się rodziny zamieszkujące gminę Rydzyna,
- doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny,
- realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Rydzyna na lata 2017-2021,
- realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2014-2020,
- liczne oddziaływania profilaktyczne prowadzone na terenie placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy Rydzyna,
- rozwój infrastruktury zapewniającej opiekę nad dziećmi,
- obiekty sportowe i kulturowe i inne oferujące dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego (boiska ORLIK, ROK, Biblioteka, świetlice wiejskie itp.).

SŁABE STRONY:

- ograniczone zasoby lokalowe w gminie,
- niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych,
- brak dostatecznej oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin,
- brak specjalistycznego wsparcia zdrowia psychicznego dla rodzin i dzieci,
- brak zainteresowania osób chcących pełnić funkcję rodziny zastępczej lub rodzinnych domów dziecka,
- niedostateczna ilość gminnych placówek wsparcia dziennego dla rodzin, w szczególności o charakterze opiekuńczo-wychowawczym czy socjoterapeutycznym,
- brak zaplecza technicznego do realizacji form wsparcia (brak pomieszczeń, wyposażenia) oraz dostatecznych środków na poszerzenie oferty wsparcia rodzin,
- niewystarczająca liczba oddziaływań profilaktycznych skierowanych do osób dorosłych,
- brak lokalnych organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- niedostatecznie rozwinięty ruch samopomocowy w gminie,
- niewystarczająco rozpowszechniony i rozwinięty wolontariat wśród mieszkańców gminy.

SZANSE:

- polityka państwa oraz samorządu lokalnego przyjazna rodzinom,
- rozwój oddziaływań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży,
- rozwój oferty społeczno-kulturowej skierowanej do dzieci i młodzieży,
- wsparcie dla instytucji asystenta rodziny,
- wzrost świadomości rodzin dotyczącej wiedzy niezbędnej do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- wzrost świadomości i umiejętności rodzin do korzystania z różnych form wsparcia,
- możliwość pozyskania zewnętrznych środków publicznych,
- realizacja rządowych programów i możliwość pozyskania środków unijnych
- rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym.

ZAGROŻENIA:

- niekorzystne tendencje demograficzne,
- niespójne i ciągle zmieniające się przepisy prawa,
- ograniczenie środków finansowych (np. publicznych, unijnych) na realizację działań pomocy społecznej przy jednoczesnym wzroście zadań,
- nasilenie się zjawiska przemocy w rodzinie,
- wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawienie się nowych uzależnień,
- osłabienie więzi rodzinnych,
- rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych,
- pogłębiające się problemy mieszkaniowe i finansowe rodzin,
- zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców,
- rozpad związków (rozwody, separacje, wyjazdy za granicę),
- wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc,
- uzależnienie członków rodziny od alkoholu, hazardu, Internetu, środków odurzających,
- brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetu w tym szkoły, nauczyciela,
- wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej(głównie finansowej) oraz brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.

VI. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT oraz zapoznaniu się z sytuacją społeczną w gminie Rydzyna został określony cel główny oraz cele szczegółowe dla realizowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Rydzyna na lata 2020-2022.

Cele szczegółowe oraz wynikające z nich orientacje zadań zawarte w niniejszym dokumencie stanowią uszczegółowienie programu oraz mają przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych występujących w gminie.

Cel główny:

Wsparcie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zaspokajaniu ich potrzeb oraz zapewnieniu im możliwości rozwoju.

Cele szczegółowe:

1. **Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.**
2. **Rozwijanie organizacji wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w funkcjonowaniu i zagrożonych kryzysem.**
3. **Podniesienie skuteczności działań służb działających w obszarze wspierania rodzin i dzieci.**

Cel 1 Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.				
Nr zadania	Rodzaj zadania	Realizatorzy	Wskaźnik/miernik	Czas realizacji
1.1	Realizacja programów, warsztatów, seminariów itp., mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Liczba programów, warsztatów, seminariów/liczba uczestniczących w nich osób	2020-2022 wg potrzeb
1.2	Wspieranie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci i młodzieży oraz zagospodarowaniu czasu wolnego.	placówki oświatowe, Rydzynski Ośrodek Kultury, Parafie i organizacje kościelne, organizacje pozarządowe	Liczba i rodzaj inicjatyw, spotkań, zajęć, liczba uczestniczących w nich osób	2020-2022 wg potrzeb
1.3	Rozwijanie systemu ulg, uprawnień, udogodnień, skierowanych do rodzin, w tym rodzin wielodzietnych.	Urząd Miasta i Gminy, jednostki organizacyjne, podmioty niepubliczne	Liczba rodzajów ulg, uprawnień, udogodnień	2020-2022
1.4	Wspieranie rozwoju w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz przestępczości i jej skutkom.	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	Liczba akcji, kampanii, spotkań/liczba uczestniczących w nich osób	2020-2022
1.5	Wspomaganie rozwoju inicjatyw i programów służących poprawie jakości życia, w tym służących poprawie sytuacji zdrowotnej rodzin.	Urząd Miasta i Gminy, jednostki organizacyjne, podmioty niepubliczne,	Liczba inicjatyw, programów, liczba osób objętych wsparciem	2020-2022

		organizacje pozarządowe		
--	--	-------------------------	--	--

Cel 2 Rozwijanie organizacji wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w funkcjonowaniu i zagrożonych kryzysem				
Nr zadania	Rodzaj zadania	Podmiot realizujący	Wskaźnik/miernik	Czas realizacji
2.1	Rozwijanie pracy z rodziną naturalną poprzez rozwój asystentury rodzin.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zatrudnionych asystentów rodzin, liczba rodzin objętych wsparciem, liczba szkoleń skierowanych do asystentów rodzin	2020 - 2022
2.2	Upowszechnianie oferty wsparcia materialnego (min. systemów świadczeń) i usługowego dla rodzin z dziećmi, w tym form pracy socjalnej.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia, rodzaj i forma udzielonej pomocy	2020 - 2022
2.3	Rozwijanie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego, prawnego).	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe	Liczba podmiotów oraz rodzaj udzielanego wsparcia	2020 - 2022
2.4	Wspieranie rozwoju idei ruchu samopomocowego, grup wsparcia i wolontariatu.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	Liczba utworzonych grup samopomocowych, grup wsparcia, akcji wolontariatu	2020 - 2022
2.5	Rozwijanie środowiskowych form wsparcia dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego.	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Liczba podmiotów prowadzących placówki, liczba placówek, liczba dzieci przebywających w placówkach	2020 - 2022
2.6	Wspieranie rozwoju usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba i rodzaj usług skierowanych do rodzin, liczba rodzin objętych wsparciem	2020 - 2022

Cel 3 Podniesienie skuteczności działań służb działających w obszarze wspierania rodzin i dzieci				
Nr zadania	Rodzaj zadania	Podmiot realizujący	Wskaźnik/miernik	Czas realizacji
3.1	Promowanie i wspieranie potrzeby doskonalenia umiejętności kadr instytucji i podmiotów zajmujących się pracą z rodziną i dziećmi.	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba inicjatyw, przedsięwzięć, akcji informacyjnych	2020 - 2022
3.2	Organizowanie szkoleń, konferencji, seminariów dla przedstawicieli służb i instytucji zaangażowanych w pomoc rodzinom i dzieciom.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, placówki oświatowe	Liczba szkoleń i innych form doskonalących, seminariów, konferencji/liczba uczestników	2020 - 2022
3.3	Prowadzenie działań rozwijających i wzmacniających współpracę instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, placówki oświatowe	Liczba spotkań, konsultacji, posiedzeń zespołów, wydanych opinii i informacji o rodzinie	2020 - 2022

VII. ZAKŁADANE REZULTATY:

1. Poprawienie funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
2. Podniesienie poziomu kompetencji wychowawczych i rodzicielskich, zwiększenie motywacji i aktywności własnej rodziców o podejmowaniu pozytywnych zmian.
3. Zwiększenie wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin.
4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci z rodzin znajdujących się trudnej sytuacji materialnej.
5. Zwiększenie koordynacji działań instytucji i organizacji społecznych na poziomie lokalnym oraz pełniejsze wykorzystanie społecznego potencjału.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2020 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Rydzyna, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach budżetowych lub zaplanowane w wieloletniej prognozie finansowej.

IX. MONITORING I EWALUACJA PRGRAMU

Koordinatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2020 jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie.

Monitoring Programu opierać się będzie na zebraniu informacji i danych z zakresu jego realizacji. Przedmiotem ewaluacji natomiast będzie ocena skuteczności podejmowanych działań, zainteresowania nimi odbiorców Programu.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie będzie corocznie do dnia 31 marca każdego przedkładał Radzie Miejskiej Rydzyny sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań.

X. ZAKOŃCZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rydzyna na lata 2020-2022 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinom w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Zadania określone w programie będą realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości z uwzględnieniem podmiotowości dziecka i rodziny przy współpracy instytucji i podejmowaniu skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Rydzyna.

Uzasadnienie

do Uchwały Nr XXIV/175/2020 Rady Miejskiej Rydzyny

w sprawie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rydzyna na lata 2020-2022.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Program wspierania rodziny na lata 2020-2022 stanowi kontynuację podejmowanych wcześniej w Gminie Rydzyna działań. Głównym założeniem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania. W programie uwzględniono konieczność wielokierunkowego i interdyscyplinarnego oddziaływania na dzieci i rodziców. Realizacja programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł. W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.